

ŠTUDIJSNÁ A VEDECKÁ KNIŽNICA V HRADCI KRÁLOVÉ

Koncom minulého roka bola v Hradci Králové otvorená nová Študijská a vedecká knižnica. Budova zaujme nielen pôdorysným tvarom písmena X ale aj „dierovanou“ fasádou z liateho betónu. Popri priestoroch knižnice ponúka aj konferenčnú sálu, literárnu kaviareň a galerijné priestory. Nová budova knižnice je pevným a výrazným objektom rešpektujúcim všetko kvalitné v okolí, so zážitkom priehľadu a priechodu, a tiež s kludným vnútorným prostredím.

Urbanistická koncepcia

Geometria novej budovy Študijskej a vedeckej knižnice preškrtnutím pozemku (pôdorysom v tvare X) toto miesto neruší, ale zvyrazňuje. Na pozemku je posunutá k nábrežiu rieky Orlice bližšie k historickému centru – komunikuje s ním. Na južnej strane je pozemok využitý na parkovanie, ktoré je zahrnuté do parkovacích úprav nezastavanej plochy pozemku, ktorá má formu otvorenej a pokrytú zelenou – nie sú to povrchové státiť také typické pre prímestské obchodné centrá. Budova knižnice je v parteri, v mieste vstupov, priechodná. Umožňuje tak voľné uhlopriečne prepojenie Hradeckej ulice s nábrežím rieky Orlice, alebo s univerzitným komplexom. Otvorený parter je súčasťou života okolia, podporuje ho a ovplyvňuje. Budova má pevný tvar a jasný výraz – je to inštitúcia. Dáva okoliu zmysel a výraz. Otvára sa svojim užívateľom z troch

strán a ponúka rôznorodé pobytové plochy v parteri (lavičky, trávnu, stromi, priechod, knižnica). Parter oživujú aj doplnkové prevádzky v „nohách“ juhovýchodného (JV) a severovýchodného (SV) krídla (kaviareň, galéria – výstavná sieň – prenajímateľné priestory pri priechodoch budovou). Nová budova knižnice svojím konexným tvarom smerom k strojníckej priemyselnej škole zväčšuje odstup od tejto kultúrnej pamiatky a dáva možnosť novým pohľadom a vzťahom dvoch susediacich budov. Nič neprevyšuje a tiež nedominuje.

Architektonické riešenie

Plášť budovy z liateho betónu svojím charakterom podčiarkuje dynamickosť a čitateľnosť tvaru (odliateho písmena X). Plášť je perforovaný kruhovými oknami zvolenými pre svoju schopnosť vytvoriť intímne a pokojné vnútorné prostredie. Okná sú umiestnené v dvoch parapet-

Lokalita:	Hradecká 2, Hradec Králové
Investor:	Študijská a vedecká knižnica v Hradci Králové, Ministerstvo kultúry ČR
Architektonické riešenie:	Projektli architekti s. r. o., Roman Brychta, Adam Halíř, Ondřej Hofmeister, Petr Lešek
Spolupráca:	Markéta Jurečková, Jan Kolář
Hlavný projektant:	PRO KIC – sdružení ateliéru Projektli Architekti s. r. o. a Deltaplán s. r. o. (Ing. Miloš Kosek, Ing. Petr Kniha)
Hlavný dodávateľ:	VCES a. s.
Náklady:	394,5 mil. CZK
Lehota výstavby:	2004 – 2008

ných výškach. V rámci rastra jednotlivých radov sú rozmiestnené nepravidelne, podľa potreby osvetlenia vnútorného priestoru. Veľké zasklenia, na koncoch ramena smerom k Hradeckej ulici, zakončujú a presvetľujú knižničné priestory. Študovne umiestnené na poslednom poschodí sú presvetlené kruhovými svetlákmi. Okná skladov, ktoré sú situované v ramene objektu, sú čo do kvality minimalizované. Budova je umiestnená na vydláždenej ploche, nadväzujúcej na okolité komunikácie (chodníky, cesty) a na zelenú plochu striech garáží. Garáž (parkovanie pre verejnosť) je umiestnená v otvorenom sokli južne pred budovou a zastrešná iba rastom sietí porastených zelenou. Hmotou garáže prerastá strom – stromoradie. Tieto stromy sú vysádzané aj v bezprostrednom okolí budovy.

Dispozičné riešenie

Súčasťou budovy knižnice na západnej strane je zásobovacia rampa do suterénu, kde je manipulačný priestor. Zo suterénu na všetky nadzemné poschodia vedú hlavné služobné vertikálne komunikácie s výťahom a nákladný (evakuálny) výťah obsahujúci 4 knižničné výťahy. V administratívnom SV-krídle, v rámci sociálneho jadra, sú 2 knižničné výťahy a požiarne schodisko v strede dispozície, ktoré sa používa aj na prepojenie kancelárskych poschodí. Tieto vertikálne komunikácie prechádzajú celou budovou v služobnej časti. Knižničná dielňa v suteréne má samostatný prístup pre zákazníkov po schodisku v rohu JZ-krídla. Ďalšie prevádzky sú technologické a skladovacie s nadväznosťou na údržbársku dielňu. V suteréne nie sú zámerne umiestnené sklady a depozitáre z bezpečnostných dôvodov (hladina spodnej vody, storočná voda – technicky náročné riešenie). V druhej časti suterénu – druhom ramene – je parkovisko pre návštevníkov a zamestnancov. Zamestnanci môžu prejsť suterénom do služobnej časti, návštevníci vyjdú po schodoch do zádveria knižnice.

Na prízemí je budova otvorená do Hradeckej ulice. Poskytuje tak možnosť priechodu a rozptýlenie veľkej frekvencie peších a cyklistov (kryté státiť bicyklov). V odrezaných častiach budovy – „v nohách“ – vznikli úplne oddelené priestory na prenajímanie (literárna kaviareň a výstavná sieň). Z priechodov vedú 2 vstupy do vestibulu budovy, ktorý je centrálnym priestorom prechádzajúcim cez 2 poschodia. Presvetlený je kruhovým átrom s hlavným schodiskom, prechádzajúcim celou budovou až k strešnému svetlíku. Poschodie vesti-

bulu, s internetovým klubom, je vizuálne prepojené ďalšími kruhovými otvormi. Vo vestibule sú 2 výťahy. V zadnej časti vestibulu je vstupný obslužný pult (vybavenie preukazu, vrátenie kníh, predčítanie vypožičania, základná informačná služba), termínaria a voľné miesta na čakanie a stretávanie sa. Od hlavného pultu vpravo je v priehľade vidieť centrálnu šatňu. Pri centrálnej šatni je zádverie služobného vchodu s vrátnicou (kontrolným bodom), priamo napojené na vertikálnu komunikáciu služobnej časti. Tento prístup je možné použiť pre semináre v konferenčnej sále, ktoré môžu byť nezávislé od prevádzky knižnice. Juhozápadné krídlo vľavo od pultu je vo všetkých poschodiach navrhnuté ako sklad kníh. Na 1. NP je depozitár s kompaktným

mi regálmi a v časti 2. NP je klimatizovaný sklad. Všetky sklady sú priamo napojené na nákladné a knižničné výťahy.

Na 2. NP SV-krídla, ktoré je prepojené so služobnými poschodiami, hlavným a únikovým schodiskom, je umiestnené vedenie knižnice (riadiateľ, námestníci, vedúci prevádzky, publik relation, regionálne funkcie). Na 3. NP z priestoru vestibulu, s oblužným pultom so zázemím, sú prístupné hlavné priestory voľného výberu SV a JV-krídla. V JV-krídle je vložná stredná galéria 4. NP. Priestor je na obidvoch koncoch otvorený cez všetky 3 poschodia knižnice s oknom na celú výšku. Na sever na staré mesto a na juh, odclonený slnečnými žalúziami, na Nový Hradec. Intímna časť vo vnútri dispozície je presvet-

lená kruhovými oknami s výškou dvoch parapetov – nižšia 600 mm, kde je umiestnený stôl a čitateľ si môže s vybratou knihou sadnúť k oknu a vyššia 1 500 mm, na osvetlenie vnútornej dispozície. V služobnej časti v SZ-krídle k starému mestu je umiestnená administratívna prevádzka knižnice, na 3. NP – odbor služieb čitateľom, na 4. NP dopĺňanie a spracovávanie fondov. Stúpaním cez svetlý tubus do 5. NP sa dostaneme do študovni. Tu v SV-krídle je študovňa cez 2 poschodia a VJ-krídle sú jednoposchodové študovne, presvetlené kruhovými svetlákmi s rozptýleným svetlom. Ochozy – galérie sú presvetlené tiež kruhovými oknami a koncový priestor cez všetky poschodia knižnice veľkým štitovým oknom. Na tomto poschodí v zadnom SZ-krídle je umiestnená konferenčná sála a učebňa. Možno ich obsluhovať zo služobnej aj z verejnej časti budovy. Strop konferenčnej sály je zdvihnutý nad strechu budovy s horným osvetlením.

Vnútorné steny zo sivého betónu sú neutrálnym pozadím k výraznému farebnému riešeniu interiéru. Farba je tu použitá ako orientácia (výber, umelecký zážitok, obraz – reprezentácia), nálada (odpočinkové priestory, študovne). Neoddeliteľnou súčasťou vnútorných priestorov budovy knižnice je aj orientačný systém (grafické štúdio Kultivar a grafické štúdio Pixl-e) a doplnenie interiéru výtvarnými dielami autorky Martyiny Novotnej.

V spolupráci s Projektli architekti s. r. o. pripravila Martina Trnkusová
Foto: Andrea Lhotáková